

Posudek rigorozní práce.

Název práce: Etika v advokacii.

Autor: Mgr. Ondřej Šoka

Datace: březen 2006

Rozsah: 108 stran

Práce je rozdělena na 9 kapitol, včetně Úvodu a Závěru. Po všeobecné „sondážní“ do témat etiky následuje ústřední pasáž o advokátní etice, doplněná v závěrečných dvou kapitolách zamýšlením nad perspektivami v ČR a odkazy na profesionální etiku advokátů v Evropské unii.

Pokusím se v následných poznámkách, sledujících text práce, nastínit několik problémů a vyplývajících otázek:

ke str. 4 – lze formulovat znaky žádoucích vlastností a chování advokátů včetně institucionálního dozoru ?

Dále mám na mysli stručný exkurs do etiky a morálky (s.6-7), který je spíše na způsob „manuálu“. Autor měl přece jen probrat některé klasické texty. Sporné jsou odstavce o povinnostech svědomí (str.8), neboť například v Aristotelově Etice Nikomachově (patrně výchozí text v dějinách etiky) takové spojení hledáme obtížně. K tematizaci vztahu mravnosti, morality a práva rozhodně nestačí odkazovat na Anzenbacherovu příručku. Nabízí se například Kantovo vyjasňování „kvalitativní“ rozdílnosti právních a morálních norem. V kapitole „Profesní etika“ soudí autor, že pro akceptování hodnot je potřebné mít „přesvědčující“ důvody“. Jaké to však jsou ? Založené na rétorice, nebo na rozumové argumentaci ? Tento problém nalezneme již v Platonově dialogu GORGIAS, později v tématech kasuistiky.

Centrální a nejrozsáhlejší kapitola „Advokátní etika“ popisuje základní vlastnosti, jimiž má být advokát obdařen, věnuje se podstatě povolání, souvislostem mezi mravní stránkou a charakterem (sporných) věcí, vztahem k soudcům, přechází k působnosti Pravidel a k otevření možnosti etického kodexu. Ohledně těchto stránek autor v závěru práce píše, že považuje rozbor Pravidel za jádro své práce. Bylo by možná vhodné, aby více uplatnil samotný problém výkladu Pravidel a jejich uplatnění, tj. pokusil se o problematizování a ukázání „příběhů“ v realitě justice. Za pokus by stálo zabývat se odděleně uplatněním např. v trestním právu, v obchodním právu atd.

Na str.77-80 nacházíme srovnání českého a slovenského kodexu – lze přijmout bez výhrad mínění, že se jedná o neplodnější část práce ?

Možné hodnocení:

- 1) Úvodní část měla být exkursem k dosavadní literatuře k tématu, alespoň se i dotknout klasických autorů .
- 2) Nejméně polovina textu se mi jeví spíše jako popisná a omezuje se na výklad znění vyhlášek. Je otázka, zda by rigorozní práce neměla více překročit formální požadavky práce diplomové, tedy nebát se otevřít problém.

Autor sice cosi sporného „otevívá“, ale nepokračuje. Jenže pojmy a vůbec „velká slova“ nejsou tak samozřejmá a neproblematická.

3) Nabízím k obhajobě několik otázek a podnětů:

a) ke str. 25 – může advokát některé věci odmítnout? V textu čteme: „V tom, jaké věci advokát přijímá, se nejlépe zrcadlí jeho charakter“. Co jsou však pochybné věci?

Doporučuji promyslet článek „Respektujte advokáty!“ (Jean-Marie Burguburu), v č.3/2006 Bulletinu advokacie, kde čteme m.j. o ohrožení institutu obhajoby.

b) jak je s úctou vůči soudům (str.65-66)? Co když soudce sám postupuje v procesu neeticky?

s tím souvisí i otázka, nakolik se změnilo postavení advokáta po roce 1989 (přestává být „stafáž“?) a jak může advokát snímat ze soudce „bohorovnost“ (přivádět na práh nutnosti skutečné argumentace)

c) jak se uplatní klasické etické ctnosti, např. statečnost, smysl pro spravedlnost?

d) promysleme si činnost obhájce jako možné umění, tj. svobodné činnosti, povolání, která na rozdíl od soudního aparátu překračují „administrativní rozum“

Závěr:

1. Formální stavbu hodnotím bez výhrad.
2. Vypracování je pečlivé. Tam, kde se autor pohybuje v právníkové rovině, pracuje s textem bez problémů.
3. Moje případné námitky a kritické poznámky se týkají jen pasáží, které překračují právníkový rámec (zde- Pravidla a jejich interpretace) a mohly být uchopeny odvážněji.
4. Zajímavým námětem mohla být medializace advokacie (konkrétní případy), ale to by již značně překročilo autorův pracovní záměr.
5. Práce působí uceleně, sevřeně.

Doufám, že diskuse k otázkám, které jsou zde uvedeny, bude zajímavá a autor potvrdí to, co v textu zvládl.

Práci tedy hodnotím velmi příznivě a doporučuji k obhajobě.

1.června 2006

doc. PhDr.Milan Sláma
Právníká fakulta UK Praha
katedra filosofie a sociologie